

Skopečkův kompas pro cestu z krize

Manifest
ekonomického
realismu:
Za bohatší
Česko - za stát
bez špeků!

Skopečkův kompas **pro cestu z krize**

Manifest ekonomického realismu:
Za bohatší Česko - za stát bez špeků!

Jan Skopeček

Úvod

Nacházíme se na rozcestí. Cesta doleva vede k dalšímu zadlužování, nejisté budoucnosti a krachu veřejných financí. Pravá cesta naopak znamená úspory, návrat do reality, a hlavně dlouhodobou prosperitu. Předkládám vám svou vizi toho, jak se k ní dopracovat – záměrně píš dopracovat, protože základem prosperity je práce.

Jak tedy vypadá recept pro úspěšnou Českou republiku a naši společnou prosperující budoucnost? Základní ingrediencí je malý stát s jasnými a férovými pravidly, která platí stejně pro všechny, bez rozdílů, kliček a výjimek. Stát, který svou agendu převede do 21. století a maximum služeb digitalizuje. Stát, který bude do volné, svobodné a tržní soutěže zasahovat co nejméně.

Poslední roky žijeme ve státě, který je přesným protikladem k tomuto ideálu. Ze státu je obtloustlý otesánek – pravidla jsou jednak složitá, jednak je určitá skupina lidí neustále ohýbá a obchází se štosují. I kdyby se všechny úřady naráz digitalizovaly, nic se nezmění – digitalizovaný socialismus zůstává socialismem.

Online projekty – až na výjimky – končí katastroficky.

Vzpomeňme třeba na Chytrou karanténu, start letošního sčítání lidu, problémy se stahováním formuláře prokazujícího očkování a mnohé další. Talentovaní lidé odchází pryč a pomoc potřebným je efektivní a účinná asi jako snaha držet dietu složenou pouze z rafinovaného cukru.

Jsme nejvíce zadlužení od pádu komunismu, státní dluh roste alarmujícím tempem a začínáme těžce pokrývat i mandatorní výdaje. Pokud z této cesty včas nesejdeme, hrozí nám v lepším případě dluhová krize podle řeckého scénáře, které si jednu dobu půjčovalo až na 30% úrok, v tom horším nás čeká kolaps veřejných financí.

Každý pátý zaměstnanec pracuje pro stát

Výdaje na byrokratický aparát za poslední dekádu drasticky narostly. Aktuálně nás státní zaměstnanci stojí ročně 210 miliard korun. To je o 80 miliard korun víc než v roce 2011. Jen těchto 80 miliard je více než celý rozpočet ministerstva obrany! Státní sféra zaměstnává téměř 450 tisíc lidí. To znamená, že každý pátý zaměstnanec pracuje pro stát či pro instituci placenou státem. Tuhle armádu ale musí někdo platit. Tím je daňový poplatník.

Místo efektivního státu platíme velký neefektivní a drahý stát s ohromnou byrokratickou armádou. Máme úředníky, kteří hlídají úředníky. Úředníky, kteří řeší EET. EET, které téměř rok během covidu neexistuje. Do toho si v tomto roce vláda odsouhlasila vznik stavebního superúradu. Ten bude potřebovat 13 tisíc – ano, čtete správně – 13 tisíc úředníků.

Tento moloch stavební řízení stejně nezrychlí. Do toho platíme tisíce pošťáků, desítky tisíc policistů, kteří sedí v kanceláři a řeší stovky hodin administrativní práce. Nestíhají. Šanony se kupí. Vrcholem elektronizace mnohých úřadů je možnost online rezervace času na schůzku. To je pro rok 2021 žalostně málo. Nejhorší na tom je, že státní aparát nemusí nic vymýšlet – řešení už dávno existuje. Jmenuje se digitalizace.

Není potřeba nic vynalézat

Digitalizace. Šílené slovo, za kterým se ale skrývá jednoduchý princip. Co nemusí dělat člověk, ať dělá počítač. Žádné obíhání úřadů, žádné zbytečné tisknutí, podepisování, skenování a poté posílání přes e-mail. Co jde, rovnou dělejme digitálně.

Podívejte se třeba na internetové bankovníctví. Neohrabané webové portály byly nahrazeny moderními aplikacemi schopnými spravovat osobní finance na pár dotyků. Bankovní aplikace nezmiňuji náhodou, stejně jako stát totiž musí mít špičkové zabezpečení před hackery a jinými nenechavci. Stát tak nemusí nic vynalézat, vše už bylo vymyšleno a vynalezeno. Z nabízeného menu digitálních služeb si lze vybírat jako v dobré restauraci. Na druhou stranu ale nesmíme připustit, aby se digitalizace stala záminkou pro větší šmírování nás občanů ze strany státu.

Stát a úředníci sobě, občané sami za sebe!

Ano, koronavirová pandemie nás ovlivnila. Desetitisíce z nás přišli o někoho blízkého. Zároveň jsme byli svědky rozkladu státních služeb v přímém přenosu.

Ač se Andrej Babiš, Alena Schillerová a Karel Havlíček předháněli v miliardových slibech, realita je taková, že více než polovina z oné bezprecedentní pětisetmiliardové sekery zaťaté na dlouhou dobu do rozpočtu České republiky nešla na boj s epidemií a jejími následky, nýbrž na armádu byrokratů a na populistické kroky jako například jednorázový příspěvek seniorům.

To není jen nějaký můj dojem či názor. To je zdrcující hodnocení nezávislého Nejvyššího kontrolního úřadu. To je ponurá realita, kterou lze spojit s inkvizičním zaklekáváním Finanční správy na podnikatele. Zničené podniky a bezpráví. Společný jmenovatel? Nadřazené a pohrdavé chování státu. Stát za tichého souhlasu premiéra likvidoval firmy a vyplácel odměny těm, kdo nejusilovněji zaklekávali. Výsledek? Stát prohrává jeden soudní spor za druhým. Verdikty soudů o nezákonnosti těchto opatření jsou opravdu hořkou pilulkou.

Ta cesta, po které jdeme, je slepá. Kasa není bezedná, další zvyšování daní a obírání poctivých pracujících lidí není možné. Mám vizi pro Českou republiku. Mám vizi pro nadcházející rok i nadcházející dekádu. Chci vám ji představit – chci vás pro ni nadchnout, protože jen díky vaší podpoře se z vize může stát akční plán pro tuto zemi. Restartujme tuto zemi a vraťme ji zpátky na špicí Evropy.

*„Jediné dvě jistoty v životě jsou daně a smrt.“
Benjamin Franklin*

To je běžný koloběh života. Chodíme do práce, něco si vyděláme, poté ty peníze utrácíme – za bydlení, energie, zájmové kroužky pro děti, školní potřeby. Zbytek jde na spoření nebo na zaplacení dovolené, nové televize.

Takhle by měl fungovat i stát. Ten vybírá peníze od občanů. Za ty by měl pokrýt povinné výdaje, zkvalitňovat své služby, a hlavně by měl investovat do těch nástrojů,

kteří zvýší kvalitu života občanů a otevřou další cesty k práci a budování bohatství. Poslední léta se tak neděje. Vyděláváme totiž méně, než utrácíme, a především pomyslně utrácíme za tu novou televizi, i když jsme nezaplatili ani nájem. Někdy to dokonce vypadá tak, jako kdyby stát vědomě část peněz vyhazoval z okna.

Jasně, řešit finance pro více než 10 milionů lidí je trochu rozdílné, ale princip zůstává stejný. Buď budu šetřit a snažit se hledat co nejefektivnější řešení nabízející ideální poměr cena/výkon/kvalita, nebo si budu žít nad své poměry a zadlužím se. Ale pozor, není zadlužení jako zadlužení. Vzít si hypotéku na dům, kde budu chtít trávit zbytek života, je vesměs rozumné investiční rozhodnutí. Půjčit si ale peníze, abych někomu udělal pod stromeček na Vánoce radost, to už je zkratka špatně. Jsem jednoznačně zastáncem vyrovnaných rozpočtů, ale když už si stát půjčuje, je lepší, aby to bylo na výstavbu vysokorychlostních železnic nebo dokončení dálniční sítě. To je investice, která v dlouhodobém horizontu může přinést více, než kolik do toho stát vložil. Pokud si ale stát půjčí na mimořádné 13. důchody, je to špatně. Víím, zní to nepopulárně, ale bohužel je to tak.

Nastartovat stát pro deset milionů lidí

Jaký je tedy recept pro bohaté Česko v krátkodobém i dlouhodobém horizontu? Budoucnost jsou hlavně lidé, jejich potenciál a myšlenky. Montovny, jak je mnozí hanlivě nazývají, nepochybně zůstanou. Jsou potřebné a najdeme je v každé ekonomice. Nemá smysl tvrdit, že všechny firmy se budou zabývat výzkumem studené

fúze a raketovým inženýrstvím. Kdo to tvrdí, lže. Vedle montoven ale musí vyrůst firmy s vyšší přidanou hodnotou, nová výzkumná centra nebo centra strategických služeb. Je na čase přeradit na vyšší rychlostní stupeň.

Skutečnými vítězi zápasu o budoucnost však budou ti, kdo u sebe doma zvládnou vyvíjet produkty, služby a technologie s vysokou přidanou hodnotou pro celosvětový trh. Mám na mysli například informační technologie a software, strojové učení, biotechnologický průmysl a energetiku. Je však potřeba dodat jednu důležitou věc. I když na základě současných trendů můžeme předpovídat, jaké obory a oblasti se budou rozvíjet, o vítězích nakonec rozhodne opět a jen trh, nikoliv stát či „moudrý“ vládní úředník. Proto je úloha státu vytvářet pravidla hry, nikoliv si hrát na centrálního plánovače a naivně předpovídat, jaký obor či dokonce firma uspěje, či neuspěje.

Skutečná pomoc regionům

Nejen pro výše jmenovaná odvětví by měl tedy stát vytvářet vhodné, regulacemi co nejméně zatížené podnikatelské prostředí. Investovat do jednotlivých odvětví či jednotlivých firem ale musí soukromá sféra. Ze státních investic se stal fetiš české politiky, kdy si myslíme, že stát vyřeší vše nejlépe. Není tomu tak. Jak to totiž dopadlo se snahou státu investovat do inovací, vííme. Prostředky získala linka na výrobu toastového chleba. Přitom skutečně inovativní firmy se bojí kontrol a vrácení dotací.

Tohle se musí dramaticky změnit. Jedna z mála sfér, do

kterých je obhajitelné, aby se stát míchal a masivněji investoval, je výstavba infrastruktury jak tradiční, tak té digitální. To znamená výstavbu železnic, silnic, dálnic, tak i digitální infrastruktury. Vysokorychlostní železnice má potenciál udělat z většiny krajských měst předměstí přirozených center republiky, kterými jsou Praha, Brno a Ostrava. Z Ústí do Prahy za půl hodiny? Žádný problém, když máte hotovou železniční infrastrukturu.

Tím pomůžeme růstu ekonomiky, pomůžeme strádajícím regionům a zajistíme si vyšší životní úroveň. Má vize staví na státu, který je efektivní, pomáhá potřebným a nehází klacky pod nohy těm, kdo chtějí pracovat, podnikat či investovat.

Služby státu: skandinávské ceny, balkánská kvalita

Českou ekonomiku dusí regulace a byrokracie. Průměrná česká firma věnuje každoročně 223 hodin papírování. Za posledních několik let se státní hydra rozrostla do extrémních rozměrů. Stát zaměstnává víc úředníků než celé padesátimilionové Rakousko-Uhersko. To před svým kolapsem taktéž nebylo považováno za vzor efektivnosti státního aparátu. Teď je na čase s tím bojovat a některá chapadla useknout. Je naprosto fér si říct, že i díky digitalizaci a přesunu některých agend do online prostředí se bude muset státní sféra s některými úředníky rozloučit. Jen za posledních 8 let jejich počet vzrostl o 60 000 a náklady na jejich platy vzrostly o 80 miliard korun ročně.

Druhý problém představují vysoké daně a náklady na

chod státu. Češi pracují dle výpočtu Liberálního institutu na stát 175 dní v roce. Druhou polovinu roku teprve začínají vydělávat sami na sebe.

Jsme tak v paradoxní situaci, kdy lidé raději neřeší, jak vysoké daně jsou, protože se bojí pokut, pokud je nezaplatí správně. Tomu říkám daňový absolutismus. V žebříčku daňové složitosti se Česká republika umístila na 85. místě. Z evropských zemích je na samém chvostu. Konkuruje tak zemím jako Bangladéš. S tím souvisí jeden z nejdůležitějších problémů české ekonomiky – odliv dividend a slabý tuzemský kapitál. Nesmíme připustit, abychom peníze z dividend získali vyšším zdaněním. To by znamenalo odchod investorů s negativními dopady na ekonomiku a zaměstnanost. Musíme je pozitivně motivovat k tomu, aby zde peníze znovu investovali. Mám na mysli nižší daňové břemeno pro firmy, které se rozhodnou například rozvíjet výzkum a vývoj na našem území či jakkoliv u nás smysluplně své zisky utratí.

Pokud svůj přístup nezměníme, za pár let naše děti budou v lepším případě dělat průvodce po historických památkách a skanzenech starého hospodářství.

Jestliže se dnes říká, že Asie se Evropě vzdaluje mílovými kroky, platí to i pro nás, Českou republiku. Nejinak je na tom celá EU, jejíž ekonomika je stále socialističtější a socialističtější. Z dlouho vysmívané Číny se dnes stal technologický gigant s vlastním výzkumem. Čínští investoři spolklí dřívější klenoty evropského průmyslu – Volvo a Nokii. Mimo to je v Číně ohromná dravost. Infrastruktura je budována raketovým tempem, vzdělanost

a životní úroveň roste. Na tu samou trajektorii se snaží dostat Indie. A byť je na počátku, nemá smysl ji podceňovat. To by byla ta samá chyba jako v případě Číny.

Největší společnosti na světě

zdroj: Bloomberg/PwC

Poradí	Název společnosti		Sektor	Tržní kapitalizace
1	APPLE INC	United States	Technology	\$2.1T
2	SAUDI ARAMCO	Saudi Arabia	Energy	\$1.9T
3	MICROSOFT CORP	United States	Technology	\$1.8T
4	AMAZON.COM INC	United States	Consumer Discretionary	\$1.6T
5	ALPHABET INC	United States	Technology	\$1.4T
6	FACEBOOK INC	United States	Technology	\$939B
7	TENCENT	China	Technology	\$753B
8	TESLA INC	United States	Consumer Discretionary	\$641B
9	ALIBABA GRP	China	Consumer Discretionary	\$615B
10	BERKSHIRE HATHAWAY	United States	Financials	\$589B
11	TSMC	Taiwan	Technology	\$534B
12	VISA INC	United States	Industrials	\$469B
13	JPMORGAN CHASE	United States	Financials	\$465B
14	JOHNSON & JOHNSON	United States	Health Care	\$433B
15	SAMSUNG ELECTRONICS	South Korea	Technology	\$431B
16	KWEICHOW MOUTA	China	Consumer Staples	\$385B
17	WALMART INC	United States	Consumer Discretionary	\$383B
18	MASTERCARD INC	United States	Industrials	\$354B
19	UNITEDHEALTH GRP	United States	Health Care	\$352B
20	LVMH MOET HENNESSY	France	Consumer Discretionary	\$337B

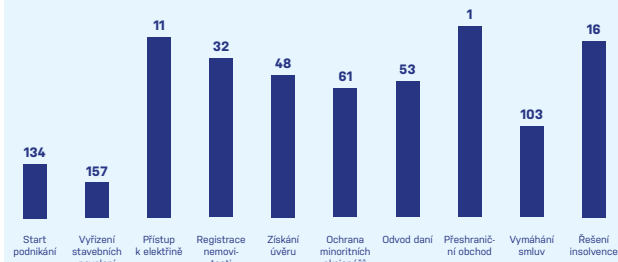
Dále jsou tu další tygři – Singapur, Taiwan nebo Izrael. Tyto země přitahují investory, vznikají zde startupy. Třeba v Izraeli je nejvíce startupů na počet obyvatel. Díky tomu se vyrovnávají s výzvami, které jim nehostinné prostředí přináší. U nás se mezitím řeší vyšší daně, stát šikanózně zaklekává na podnikatele a diví se, že tu nových firem s vysokou přidanou hodnotou vzniká jako šafránu. Proč raději nepřemýšlíme nad tím, proč firmy jako Google, Facebook, Apple nevznikají v EU? Stačí se podívat na žebříček nejhodnotnějších světových firem

a naskytne se nám smutný pohled. V první dvacítkě je jediná evropská společnost, francouzský koncern luxusního zboží a v žebříčku 100 největších firem podle tržní kapitalizace se evropské firmy během posledních 20 let propadly ze 45 % na 16 %. To jsou alarmující čísla.

Není se ale čemu divit. Kdo by chtěl budovat úspěšnou firmu v prostředí, kde největším nepřitelem není konkurence, ale stát? Nikdo soudný. Naše levicové vlády problémy neřeší, dotují je. Bohatství, které lidé vyprodukuji práci, pak používají pro aktuální spotřebu. Neinvestují do budoucnosti. O narůstající armádě anonymních úředníků a rostoucích výdajích už jsem psal výše. Opačkuji to, protože je to kruciólní problém českého státu.

Ranking České republiky v jednoduchosti v podnikání

zdroj: DoingBusiness.org 2020

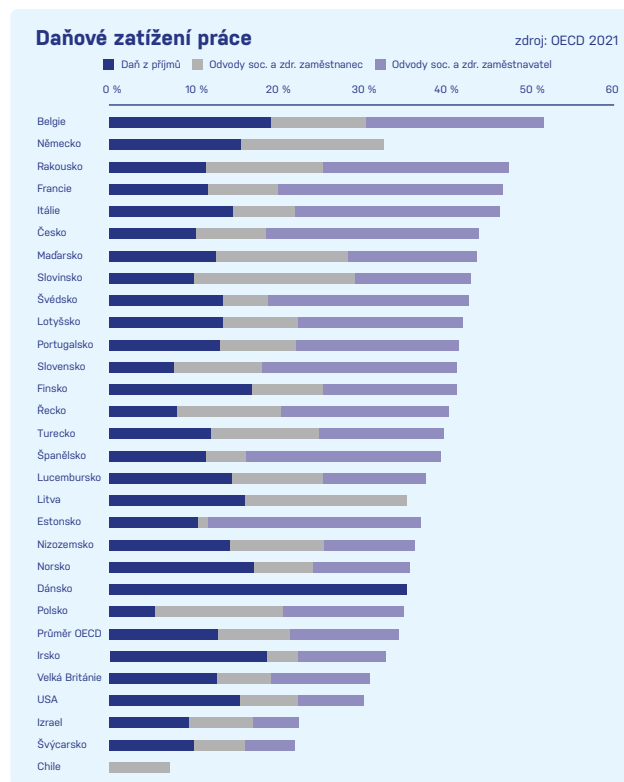

V téměř dekádě trvající konjunktuře stát hospodařil s rekordními inkasy – stát vydělával víc než v minulosti. To vše šlo na spotřebu a pohon státního aparátu a zbytečné dávky. Počet dokončených projektů, které by umožnily budovat bohatství, se limitně blíží nule – nedokončená dálniční síť, pomalé železnice, rozpadající se mosty, ne-

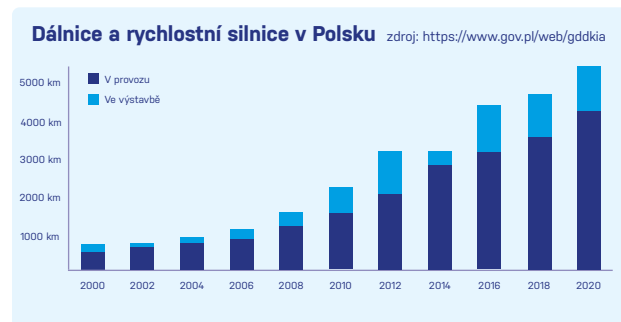
schopnost vzdělávacího systému reagovat na nové výzvy a běh zdravotnictví na vnitřní dluh. Ten se s koncem pandemie ještě prohloubí.

Zažitá představa socialistů, že s vyššími daněmi budeme mít automaticky lepší služby a servis státu, je naprosto mylná. Už dnes máme jedno z nejvyšších zdanění v rámci OECD, prostor pro vyšší daně tu, pokud chceme Západ dohánět, opravdu není.

Češi v kolonách promrhají miliardu ročně

Špatný stav silnic jsme přijali za národní kolorit. Často soutěžíme o největší výmol. Jako občan Hořovic, který do práce dojíždí, bohužel vím, že někdy není jiná možnost, než se na tom tankodromu zasmát. Celá věc má ale ekonomický kontext. Česko kvůli kolonám na špatných silnicích a nedostavěné dálniční síti přichází o miliardy korun. V Polsku nezháleli a síť budovali, což dozajista pomohlo i jejich ekonomickému růstu.

U nás bylo podobné zlepšení vidět na Ostravsku. Když se prodloužila dálnice, začala klesat nezaměstnanost. Troufám si tvrdit, že dobudování české dálniční sítě by zvýšilo naše HDP. Musíme okamžitě přejít od řeči k činům. Jestli má stát do něčeho investovat, je to okamžitá dostavba dálniční sítě!

Bohatství vzniká prací, ne vyššími daněmi

Tuzemské levicové vlády, včetně té Babišovy, si vždycky libovaly v drancování střední třídy, utahování opasků

živnostníkům, podnikatelům. Jenže šrouby se dají utahovat pouze do určitého okamžiku. Po jeho překročení přichází stržení závitů.

Až ministryně Maláčová překročí určitý bod, dojde k odchodu českých firem do zahraničí, odejdou i nadnárodní korporace, a hlavně odejdou i mladé mozky. Živnostníci to zabalí a v lepším případě začnou na tajňačku melou chařit. Nemluvím jen jako ekonom. Tohle má ohromný sociální rozměr. Města, obce a kraje kvůli tomu přijdou o peníze na rozvoj. Kvalita života klesne. Zchudneme.

Ač to paní Maláčová netuší, bohatství vzniká prací. Podpořme a motivujme lidi k aktivitě a práci tím, že snížíme daně, resp. povinné odvody a zjednodušíme daňovou administrativu. Opravdu si v dnešním globalizovaném světě vybere firma platit 40% odvody za své zaměstnance, když může naprosto jednoduše přesídlit pár stovek kilometrů a platit ani ne polovinu? Jen se podívejte na Irsko, vévodí žebříčku i díky daňovým podmínkám, které má. Není překvapivé, že si zde zřídil evropské sídlo třeba i technologický gigant Facebook.

Rok 2007 je dávno za námi

Naše daňová soustava je složitá. Živnostníci a drobné firmy odvádí DPH už od milionu korun. V podstatě za stát pracují, dělají mu službu, ten se jim maximálně odvděčí klackem pod nohy. Do roku 2007 byla hranice tři miliony, kam se musíme v zájmu menších živnostníků a podnikatelů zpátky dostat.

Věřím, že tím jednak motivuji začínající podnikatele, ale i ty stávající. Ona administrativa spojená s platbou DPH není žádný med a dosáhnout milionového obratu není problém. Milionového obratu dosahují instalatéři, řemeslníci, pokrývači, automechanici nebo třeba majitelé cyklistických obchodů.

Levice vystupuje na barikády, aby si podnikatelé nemohli v nákladech odepisovat auta za milion. Prý jde o luxus. Problém je, že na milion dnes přijde vybavenější Škoda Octavia nebo Volkswagen Passat. Běžná auta, která si nikdo nespojuje se symbolem luxusu – často jde spíš o pracovní vozy sloužící na převoz materiálu, vzorníků nebo cesty na schůzky.

Brzdit musí nejen dluhy, ale i daně!

Zcela zásadním a prioritním úkolem musí pro nás být uzdravení veřejných financí a snížení objemu státního přerozdělování. Na dluzích dlouhodobou a zdravou prosperitu vybudovat nelze. Vysoký objem státního přerozdělování zase ukrajuje prostor mnohem efektivnějšímu a prosperitu zajišťujícímu soukromému sektoru. Nezřízené utrácení a projídání peněz by měla řešit dluhová brzda. Jejím úkolem je zabránit neúnosnému státnímu zadlužování. Jaké může mít důsledky, ukázala hospodářská krize, která Evropu zasáhla v roce 2010. Eurozóna musela napumpovat obrovské množství peněz do předlužených ekonomik jižní Evropy.

Takovou skutečnou, účinnou brzdou, která by nás odvrátila od řeckého scénáře, by mělo být pravidlo, které

říká, že vládní výdaje mohou růst maximálně o tolik, kolik rostla v průměru poslední tři roky inflace minus jeden procentní bod. To by v dlouhém období zajistilo udržitelnost výdajové strany rozpočtu, která se této vládě utrhla ze řetězu. Jen si vezměte, že během posledních 4 let vzrostly výdaje státu o 44 %! Cítíte, že by stát poskytoval o 44 % lepší služby? Já teda ne.

Jsem také přesvědčen, že stejně efektivně musíme krotit i nezřízené zvyšování daní. Takzvaná daňová brzda, jak jsem tento návrh pracovním pojmenoval, by nastavila jasný daňový strop, který nesmí vláda prorazit. Proč? No, pokud chceme opravdu ty nejnávštěvnější ekonomiky dohnat a chceme být konkurenceschopní, tak musí být celkový podíl daní alespoň o 1 procentní bod nižší, než je průměr zemí OECD. Psal jsem o tom již výše, naše složená daňová kvóta přesáhla 40 %. To je číslo, ke kterému nás dohnaly socialistické vlády v posledních letech a kterého se musíme zbavit.

Vláda rozdala důchody dnešních třicátníků

Představte si, že máte příjem 30 000 měsíčně a platíte nájem 20 000, potraviny za 7 000 a dalších několik tisíc za zábavu, dopravu, léky. Pak se rozhodnete půjčit si na vybavení bytu či domu a do toho vyrazíte na dovolenou. Výsledek? Měsíčně vám utíkají peníze, které nemáte - zadlužujete se. Nějakou dobu to můžete vykrývat půjčkami a úvěry. Po nějaké době přijde nevyhnutelný kolaps.

Přesně v takovém stavu se nachází český stát. Akorát to měřítko je mnohonásobně větší a setrvačnost mnohem delší. Nalejme si ale čistého vína. Důchody pro lidi v mém věku a mladší se prostě nemohou násobně zvyšovat. Je důležité, aby se každý individuálně zapojil a začal si spořit a nejlépe i investovat. To souvisí se školní výukou, kde se sice dozvíme, kdy a jaký druh dinosaura ve které éře vyhynul, ale nevíme nic o akciových trzích a dalších možnostech investic.

Důchodový systém dnes sice funguje, svou mohutností zvládne i generaci tzv. Husákových dětí, byť jejich odchodem z trhu práce utrpí průběžné financování důchodového režimu pořádný direkt. Tito lidé budou v produktivní sféře chybět a žádný jiný ročník je početně nezastoupí. Skutečný problém přijde o několik let později. Ano, dnes musíme řešit, jak zajistit důchody dnešním třicátníkům. Už fakt nejde o předvolební dárečky, jednorázové převody pár tisíc, ale o funkční, dlouhodobou koncepci a penzijní reformu.

Poslední vlády před ní zavíraly oči. Proto považuji za důležité přednést fakta. V roce 2050 bude třetina obyvatel České republiky v důchodovém věku. Pokud teď nic neuděláme, penzijní systém se dostane do deficitu asi 172 miliard korun ročně.

Povinnost státu zajistit férové důchody těm, kdo pracovali v době ekonomické transformace a posledních 30 let odváděli daně, je nezpochybnitelná. I to je generace Husákových dětí. Problém však mají i dnešní třicátníci. Jako ekonom mohu říct, že skutečná reforma penzí

bude potřeba a čím později se udělá, tím bude horší. Již nyní je kvůli dárečkům a předvolebním úplatkům pět minut po dvanácté. Proto apeluji na každého, kdo může, ať si na důchod spoří, investuje na kapitálových trzích či prostřednictvím bankovních domů. Recept na dlouhodobé investice je jeden – pravidelnost a dlouhodobost.

Spolu s kolegy navrhnou, aby případné investiční fondy na stáří byly daňově zvýhodněny. Stát nemá právo danit peníze, které již byly zdaněné. Musí je nechat lidem na zajištění jejich budoucnosti.

Je mi jasné, že pouhé daňové zvýhodnění a výzva stačit nebudou. Proto bych byl rád, aby byly sníženy stropy pro sociální odvody a hlavně, zavedeme mezigenerační solidaritu. To znamená, že lidé budou mít možnost odvést jeden procentní bod ze svého sociálního pojištění na penzi rodičů.

Na závěr se ptám. Chcete se připravit na kruté setkání s realitou? Napište si do Googlu „Informativní důchodová aplikace“. Myslím, že si po přihlášení a zjištění toho, na čem jste, uvědomíte, že spoléhat se na stát je marné.

Kryptoměny jako obranný val proti Velkému bratru?

Část současných ekonomů označuje právě kryptoměny za zlato budoucnosti a základ pro decentralizované finance. Jsem přesvědčen, že stát tyto nové trendy v oblasti decentralizovaných financí musí chápat. Nemá jim klást překážky, neboť lidé vždy vymyslí, jak je obejít.

Obzvlášť v situaci, kdy klesá důvěra v centrální banky, které razí měnovou politiku kvantitativního uvolňování, respektive nekonečného tištění peněz.

Samozřejmě, že kryptoměny dnes drží naprostá minorita společnosti, samozřejmě mezi nimi najdeme měny důvěryhodnější i snahu o podvody. Jejich vysoká volatilita také volá po velké obezřetnosti, když se do nich někdo rozhodne investovat. Již nyní ale existují podniky, kavárny a restaurace, kde jako jedinou měnu přijímají nějakou formu kryptoměny. Futurismus? Možná. Osobně za tím vidím revoltu proti měnové politice centrálních bank a šikanózním praktikám typu EET.

Každopádně je třeba vyvrátit uměle šířenou představu, že bitcoiny drží jen nějakí podvodníci či lidé fungující v šedé či černé zóně ekonomiky. Není tomu tak. Stejně jako je možné páchat nelegální činnost s oficiální státní měnou, je to možné i s bitcoiny, diamanty, zlatem, vyberte si. A že stát umí standardní peníze, případně bitcoiny využívané z nějaké nelegální činnosti zabavit? To víme a vidíme. Díky tomu je i dnes stát majitelem bitcoinů a některé z nich před pár měsíci prodal v aukci.

Rád bych inicioval, aby bylo v dohledné budoucnosti možné zaplatit bitcoinem daně. Ne, že by to podle mě lidé držící kryptoměny dělali, ti je drží spíše jako investici, ale byl by to demonstrativní krok říkající, že lidé, kteří nad sebou nechtějí nadměrný dohled, nejsou žádní podvodníci. To je dle mého důležité.

Popularita kryptoměn ukazuje ještě na jeden trend. Tím

je přirozená lidská touha po soukromí. Touha nebýt pod dohledem. Touha nebýt kontrolován. Obranným valem proti Velkému bratru různých elektronických evidencí byla hotovost. Jenže proti té je na straně jedné vedeno tažení za její zrušení, na straně druhé je její hodnota závislá na centrálních úřadech. Pokud se spustí spirála hyperinflace, má tisícovka hodnotu padesátikoruny. Příkladem budiž situace ve Venezuele či některých afrických státech. Krypto je v těchto zemích jednou z mála možností, jak ochránit své prostředky.

Peníze si zaslouží ústavní ochranu

Ačkoli se s mírným optimismem vyjadřuji o kryptoměnách, jsem hluboce přesvědčen, že jedním ze základních pilířů svobody jsou peníze v hotovosti. Odmítám utopistickou myšlenkou bezhotovostní společnosti. Odmítám návrhy na zrušení hotovosti. Jsem přesvědčen, že by hotovost měla být chráněna Ústavou. Pokud přejdeme na bezhotovostní společnost, budeme vystaveni rozmarům centrálních bankéřů ještě více než teď.

Ctím Ústavu. Neměla by se zaplevelovat každou maličerností. Držení a možnost platit hotovostí mi ale jako maličkost nepřijde. Ať si lidé platí kartou, Revolutem, kryptoměnami, ale nechejme jim tu svobodu a možnost platit českou korunou v hotovosti. Osobně platím převážně kartou, nemám nic proti bezhotovostním platbám, ale hotovost musí být stále dostupnou možností pro všechny.

Jde částečně i o symbol, symbol svobody. Ta je pro mě navždy a opravdu si nepřěji, abychom nakonec byli i právě

skrze určité platby kastování do různých sociálních skupin, jako je tomu v Číně.

Takhle propracovaného Velkého bratra, jako vystřiženého z Orwellova románu 1984, u nás ještě nemáme, přesto státní apetit na sbírání čím dál tím většího množství osobních údajů roste. A to není dobře. Stát tu není od toho, aby lustroval, kdy jdete na pivo, jakým jezdíte autem a v konečném důsledku by mu mělo být jedno, jestli bydlíte na adrese trvalého pobytu. Domovů můžete mít několik. Nikomu do toho nic není. Nic na tom nemění nárůst technologií. Ty by nám měly sloužit, neměly by nás špiclovat pod rouškou dobra. Ať jsou kamery schopné rozpoznávat obličej vyžity na letištích, neexistuje však racionální důvod, proč by jimi měla být prošpikována republika.

ČESKO VÝKONNĚJŠÍ

„Příjemněji tváří v tvář tygrovi než úředníkovi.“

Indické přísloví

Česko je aktuálně jako pštros s hlavou zaraženou v písku, který předstírá pohyb vpřed přešlapováním na místě. Těžko se pak můžeme divit, proč nás ostatní předbíhají. Změna je možná, byť pandemie nás připravila o čas. Teď nutně nemyslím tu rok a půl trvající tragédii, ale blížící se změnu paradigmatu. Pandemie urychlila prosazení trendů, které by se jinak prosazovaly delší dobu. To ne-

znamená naši prohru, jen máme výrazně méně času, než jsme čekali.

V nějaké době to zažila asi většina z nás. Přijdete na úřad a roztočí se soukolí: „Chybí vám razítko e13, na straně 46 podpis, na řádku 341 máte text přes řádek, takže to počítač nepřečte...“ Opravdu tohle musíme zažívat znovu a znovu? Nemyslím si.

Koronavirus to ukázal v celém měřítku. Soukromý sektor – pokud mohl – fungoval a reagoval na situaci. Zaměstnanci rychle přešli do režimu Teams a Zoom meetingů. IT oddělení nastavila vzdálené přístupy a nainstalovala potřebné bezpečnostní doplňky.

Úřady si naopak udělaly lockdown před vlastními lidmi. Omezení na těch pár hodin týdně bylo ukázkou naakumulované arogance. Opět se oklikou vracíme k digitalizaci. Dnes je problém zařídit si občanku online, objednat se přes internet nebo si vůbec založit firmu. Většina těchto věcí bývá nepohodlná, neefektivní, a hlavně to je žrout času. Nakonec z donucení přijdete na úřad, a ještě si na vás někdo vybije zlost.

Recenze státních úředníků?

Situace, kterou znáte. Jdete s partnerkou či partnerem na večeři, vybíráte restauraci, a tak nějak se přirozeně podíváte na recenze, jestli to za to stojí. Stejně se většina zachová, pokud si vybírá film nebo nějakou službu. Proč tedy nehodnotit úředníky podle stejného klíče jako řidiče Uberu? Je to výhodné pro obě strany. Jako zákazník

máte jistotu, že vám pomůže někdo příjemný a schopný, a naopak to motivuje úředníky k lepším výkonům i možným odměnám. Jste nejlépe hodnocený z celého oddělení a lidé vám dávají pět hvězdiček? Tak třeba dostanete 10% roční bonus.

To mě dovádí k tomu, že se musí změnit systém tabulkových platů. Neexistuje nic horšího, když rodilý mluvčí s dlouhou praxí a dobrým hodnocením dostane zapláceno stejně jako přeucený učitel ruštiny. Dobří učitelé si zaslouží dobré a motivační platy, a to platí i pro státní úředníky.

Tabulky pro tabulky

Dnes jsme v situaci, kdy tabulkové platy zcela škrtí a omezují pravomoci ředitelů a nadřízených ve státní správě. Zkrátka máte zaměstnance, který je sice ve státní správě 10 let, a tak dostává více peněz než jeho efektivnější a objektivně lepší kolega. To mi nepřijde příliš spravedlivé.

Mám ale řešení! Jednoduché, motivující, a hlavně známé ze soukromého sektoru – zkontrolujeme efektivitu a přínos jednotlivých odborů a namísto tabulkového platu dejme státním úředníkům základní plat. Zbytek pak bude výkonnostní složka. Nepůjde o vysezené roky, ale o odvedenou práci, tak jak jsme všichni zvyklí. Díky tomu nebude potřeba tolik úředníků jako doposud. Ne, stát nelze řídit jako firmu. Nicméně ministerstva a úřady musí fungovat tak, aby maximálně sloužily lidem a byly výkonné.

Ono to rušení úřednických míst může znít poněkud drsně, ale většina se nemá čeho obávat. V ČR máme dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost v celé EU. Soukromý sektor dlouhodobě a ve velkém hledá nové zaměstnance. Státní zaměstnanci, kteří mají určité dovednosti, budou velmi rychle osloveni soukromými společnostmi.

Státní podniky? Nemají budoucnost

Covid některá odvětví zničil, zbylá hodila vláda přes palubu. Turismus, pohostinství i malé obchody a živnostníky. Kdo měl žně, byly přepravní služby. PPL, DHL, Zásilkovna. Ti všichni hlásili rekordní tržby a nárůst počtu balíků o 114 %! Neuvěřitelná čísla. A víte, jak dopadla Česká pošta? Se ztrátou 376 milionů korun. Státní podnik, který platíme všichni z daní, není s to, ani v „nejlepších“ podmínkách, slušně hospodařit.

Jen provozní náklady nás stojí 20 miliard ročně. Co na to říkám? Buď prodat nebo vpustit soukromý sektor, který je schopen většinu služeb převzít, nechat pobočky v menších obcích otevřené a poskytovat lepší službu, než to dělá stát. Bez dotací, ne z našich peněz. Bydlíme s rodinou na malém městě a dobře vidím, že se tu daří jiným typům prodejen než třeba v Praze. Ty, které jsou úspěšné a mají chuť rozšířit své služby, pobočku převezmou a budou provozovat samy. V podstatě stejný princip, jako je franšíza McDonaldu.

Kdy naposledy jste si objednali balík přes Českou poštu a ten dorazil včas, a dokonce na vás někdo zazvonil? Většinou spíše nastává to, že je manželka doma, podívá se

do schránky a najde lísteček s tím, že nebyla zastížena.

Kam jsme se to proboha dostali?

Světová banka už léta tvoří světový žebříček, ve kterém hodnotí, jak snadno se kde dělá byznys. Mnozí to znáte. Založit firmu je peklo. A dostat všechna razítka k postavení domu? Raději nekomentuji. V tom srovnání světové banky jsme se dostali na 134., respektive 157. místo! Ghana, Zimbabwe, Malawi... Pro někoho asi na dovolenou krásné země, ale bojovat s nimi o místa v hodnocení byznysu? To pardon, s tím se nesrovnám. Naopak si myslím, že Česká republika by měla dominovat.

Připusťme si, že to je možné

Mávnutím proutku to nezměníme, ale připusťme si, že stávající marasmus není bezvýchodný a neměnný. Navrhují prořezat byrokratickou džungli. Tady je pět jednoduchých bodů, jak se pohnout kupředu:

- 1) fiktivní souhlas,
- 2) zkrácení lhůt,
- 3) méně úřadů,
- 4) méně razítek,
- 5) digitální prostředí.

Co dál? V klidu můžeme zrušit absolutně zbytečné úřady třeba jako Výzkumný ústav práce při ministerstvu práce a sociálních věcí, státní agenturu CzechTourism nebo agenturu pro sociální začleňování, se kterou města a regiony hromadně ukončují činnost pro její neschopnost řešit problémy v sociálně vyloučených lokalitách.

Proč je to důležité? Jednak ušetříme množství peněz, jednak si budeme moci dovolit snížit daně – tuzemské zdanění práce je jedno z nejvyšších. Na oplátku však dostáváme žalostně málo. Nejhorší věty v českém jazyce vždy začínají stejně: „Dobrý den, jsem z úřadu a přišel jsem s vámi řešit následující věc...“ Tou věcí může být cokoli. Můžete si však být jisti, že to nebude nic pozitivního.

Ambiciózní a pracovitě Česko

Máme na to být opět světová špička? Rozhodně. Excelovali jsme v éře první republiky a zvládli jsme úspěšně

transformovat ekonomiku po 40 letech centrálně plánované ekonomiky. Vystoupat na vrchol můžeme i teď. Nemá cenu si lhát do kapsy. Bude to bolet. Stejně jako když se člověk snaží po dlouhé době neaktivity znovu rozhýbat - první týdny a měsíce v posilovně, na tréninku, při běhu bolí. To samé platí pro stát.

Zapomeňme na nesmysly v podobě 4denního pracovního týdne. To je pouhý výkřik sloužící k záchraně nejstarší levicové strany. Ten si za stávající situace nemůžeme dovolit. Proč? Naše produktivita práce je za Tureckem a blíží se Řecku.

Pravidla mají být pro všechny stejná

A ještě nakonec pár vět k dotacím. V čem je třeba v principu zemědělství rozdílné? Proč uměle pokřivujeme tržní mechanismy tím, že podporujeme jedno odvětví na úkor ostatních? Upřímně nevidím příliš důvodů, proč dotovat byznys agrobaronům, když vidíme, že rodinné farmy jsou schopny vydělávat poctivou prací i bez dotací. A osobně si vždy raději dojdou u nás v Hořovicích pro rohlíky k malému živnostníkovi než do supermarketu.

A co si budeme namlouvat, šance dosáhnout na peníze od EU je opravdu menší, když proti vám stojí obrovský komplex s armádou právníků. Tak se ptám, opravdu se chceme všichni do jednoho skládat na byznys jednotlivců?

Pokud chceme Česko výkonnější, tak cestou je osekání byrokratické džungle, omezení národních dotací a ne-

chat stát dělat svou práci. Tou je nastavit jasná a přehledná pravidla a mantinely a nechat lidi svobodně žít a podnikat. Těžit z toho budou nakonec všichni. Stačí se podívat na srovnání světových ekonomik, největších firem, nejbohatších společností a vidíme ten rozdíl. Před 20 lety bylo mnoho oborů, ve kterých Evropa dominovala, dnes se bohužel krčíme a můžeme si za to vesměs sami. Navrhuji zcela jasně za každou povinnost, regulaci, nový zákon dvě povinnosti, regulace či zákony zrušit.

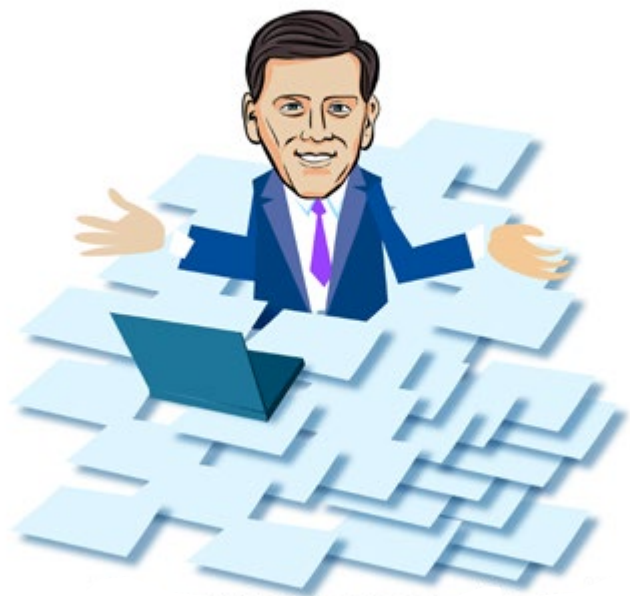
„Změna je pravidlo života. Ti, kteří se dívají pouze na minulost a přítomnost, s jistotou minou budoucnost.“

John Fitzgerald Kennedy

Psal jsem o tom v úvodu. Stát má ohromnou výhodu, protože nemusí nic složitě vynalézat. Všechny potřebné systémy, databáze a rozhraní jsou dávno vymyšlené a nasazené v soukromé sféře. V té vidíme, jak dobře to funguje - Seznam.cz, Alza.cz, Rohlik.cz i Dáme jídlo na tuzemském trhu úspěšně válčují globální hegemony

jako Google, Amazon či Wolt. Jsme svědky toho, že čeští podnikatelé v digitální éře bez problému fungují. A to vůbec nemluvím o desítkách tisíc živnostníků provozujících menší či specializované e-shopy. Zkrátka Češi digitalizaci umí. Je to jednoduché, přívětivé, hladké a bez zbytečných překážek. V kontrastu proti tomu stojí stát.

Byrokracie digitálního temna

Zkostnatělý, pomalý a chaotický při zvládnání i těch základních agend jako vydání řídičského průkazu či vyřizování stavebního povolení. Všechny tyto činnosti probíhají téměř výlučně analogově či offline. To nás stojí čas

i energii, kterou bychom mohli využít úplně jinak. Sám mám malé děti a opravdu nechci vyměňovat ani hodinu času s nimi za sezení na úřadu při řešení banálních úkonů.

Jak to změnit? Především je potřeba udělat audit státních agend, ty zbytečně osekát. Digitalizovaný socialismus zůstává socialismem. Místo dat se doposud mezi úřady nepochopitelně posílají lidé. Absurdní. Představte si, že by si programátoři posílali vytištěné kopie kódu nebo za vámi kolega při homeoffice jezdil s vytištěným návrhem dokumentu. Hloupost, vidíte?

Dalším krokem je vybudování kvalitní digitální infrastruktury – internetových sítí, datových center, ochranných firewallů. Tu si můžeme představit jako virtuální superdálnici, na které vše ostatní závisí. Za pár let bude díky sítím nová generace vše propojené. Stejně jako se po silnici pohybují kamiony se zbožím, cestují po síti „datové kamiony“ zajišťující výměnu peněz, zpráv, informací nebo třeba domluvu s obchodníkem v e-shopu. Kamenné prodejny mizí, naopak internetových obchodů přibývá. Stabilní a bezpečná síť je stejně tak důležitá jako vchodové dveře do kamenné prodejny. Proto považují kvalitní digitální infrastrukturu za stejně důležitou jako třeba energetickou síť.

Stávající situace, jak jsem ji popsal, není dobrá. Bez nadsázky je kritická. Nepřeháním. Snad každý digitální pokus, o který se stát pokusil, skončil fiaskem. Vzpomeňte třeba na nefunkční formuláře pro sčítání lidu v roce 2021 nebo na předražený obchod na nákup dálničních

známek. Opravdu jsme ochotni z daní platit 400 milionů za několikapoložkový e-shop? Mimo to hrozí kolaps základních registrů ministerstva vnitra. To jsou ty registry, ve kterých ministerstvo shromažďuje údaje o všech občanech. Jen aby bylo jasné, o jak masivním problému mluvíme.

Přesto se na věc snažím dívat s mírným optimismem. Můžeme se poučit z vlastních chyb z přelomu tisíciletí, kdy jsme jen obtížně drželi krok s technologickými velmocemi, zároveň se můžeme inspirovat od států jejichž státní správa a vláda se staly plně digitálními.

Rozevřené digitální nůžky

Tím směrem, kam by se naše oči měly upírat pro inspiraci, je Estonsko. Tento pobaltský stát během několika málo let přešel do online sféry. Firmu v něm založíte v aplikaci do 18 minut. Daňové přiznání zabere zhruba stejnou dobu jako tankování automobilu. Zároveň se digitální realitě přizpůsobily i školní osnovy. Děti se od mala učí programovat. V České republice něco nepředstavitelného.

Díky tomu se Estonsko stalo atraktivní zemí pro investory. Třeba ti němečtí ji považují za atraktivnější než Českou republiku. A důvod? Tím je právě nedostatečná digitalizace veřejné sféry. I díky aplikaci e-občanka si mohou lidé z celého světa založit firmu, bankovní účet a používat všechny vymoženosti estonské digitální správy. Desítky hodin času, které tím ušetří, se jim ve finále vyplatí. Estonsko tak získává zahraniční kapitál zdarma a téměř

bez námahy. Lidem s e-občankou přitom nevzniká právo na to v Estonsku žít.

Možná jste někdy zaslechli termín „digitální nomádi“. To jsou lidé využívající výhody digitálního a otevřeného světa. Často jde o nezávislé programátory, kreativní ilustrátory, tvůrce webů, developery. Ti pracují pro své klienty z druhého konce světa. Pokud využívá jako sídlo své firmy zmíněné Estonsko, vše vyřeší online. Pokud by chtěl zařídit firmu se sídlem u nás, nezbyvá mu nic jiného než sednout na letadlo a absolvovat administrativní kolečko hezky pěkně osobně nebo se spolehnout na různé zprostředkovatele a věřit. Stojí to čas, peníze i příležitosti. Proč stát nemá alespoň tyto základní funkce digitalizované s vysokou mírou uživatelského komfortu, není jasné. Některé procesy uvízly v osmdesátých letech.

Jak jsem avizoval - zůstávám optimistou. Skutečná proměna naší země v moderní ekonomiku není ztracena. V krátkodobém horizontu musíme vybrat agendu, kterou lze bez problému digitalizovat. Ty podstatné změny jsou strukturální – přizpůsobení vzdělávacím potřebám moderního světa s respektem k tradici české vzdělanosti. To znamená třeba zavedení programování jako školního předmětu. Ukazuje se, že všichni jsme velmi dobří uživatelé všech nových platforem – od chytrých telefonů, tabletů přes sociální sítě, ale tápeme v širším kontextu. Potřebujeme se v tom zlepšit – to ukázal coronavirus.

Opisovat se nemá. Tady máme ale jasnou příležitost vzít si příkladem od Estonců to nejlepší z jejich digitálního

světa a převzít to. S některými experty na estonský e-government jsem mluvil a ti jsou více než ochotni nám nabídnout jejich know-how. Využijme toho.

*„Lidé jezdí po silnici nebo železnici,
ale ekonomové cestují po infrastruktuře.“*

Margaret Thatcher

Úterý ráno. Chystám se na schůzku a rozhovor do Brna. Jak pojedu? Ač vím, že to bude utrpení, volím auto. Z Hořovic to mám tak na dvě a půl hodiny. Musím po D1, která se sice deset let v kuse rekonstruuje, ale znát to příliš není. Máme dopravní tepnu ve střední Evropě, po které jezdí statisíce řidičů, přitom má stále dva pruhy a stále se na stejných místech doprava komplikuje. Jasně, pro mě osobně to je nepříjemné. Chcete se dostat z bodu A do bodu B pohodlně.

Problém ale nastává i pro ekonomiku. Obchod musí proudit. ČR jako srdce Evropy potřebuje své tepny (silnice, dálnice) průchozí. Stačí se podívat na data, jak koreluje pokles přepravy s poklesem HDP. Pokud nebudeme mít kvalitní infrastrukturu, tak se k nám rohlíky od pekaře ráno včas nedostanou.

Druhou variantu, kterou jsem ráno mohl zvolit, byl vlak. Ač je to násobně pohodlnější, ekologičtější i bezpečnější, tak zkrátka představa, že jedu ještě o dvě hodiny déle, mě opravdu nepřesvědčí. To je cesta do Prahy na hlavní nádraží, poté necelé 3 hodiny po železnici a poté ještě z nádraží na schůzku. Ano, skutečně necelé tři hodiny. Kvůli obsáhlé rekonstrukci koridoru se vlaky do jihomoravské metropole plouží přes Vysočinu. Čas lze jistě využít na práci, ale jen tu, kterou můžete dělat offline, protože na řadě míst stále není pokrytí mobilním signálem, natož pak rychlým mobilním internetem.

To samé se týká mezinárodních vlaků. Ty nyní zažívají renesanci. Němci postavili vysokorychlostní trať propojující Berlín s Mnichovem. Díky tomu mohou vést vlaky z Berlína do Vídně mimo Českou republiku. Zdůrazňuji, tato varianta je o 200 kilometrů delší. Přesto ten cestující, který zvolí tuto variantu, dojede do Vídně dřív než ten, který pojedje přes Českou republiku. Absurdní.

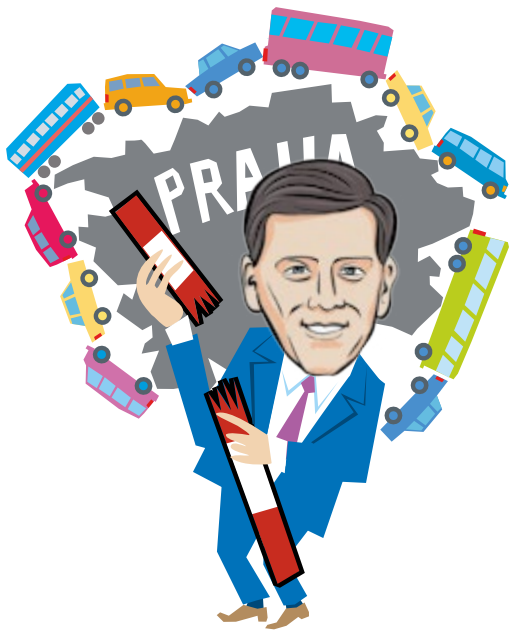
Jsmě v roce 2021 a stále tady děláme modernizace železnic, které umožní vlakům frčet 160 km/hod. Už v roce 1972 francouzské TGV „létaly“ přes 300 km/hod. A to vůbec nemluvím o Maglevech, vlcích pohybujících se na „polštáři“ tvořeném magnetickým polem, které zvlád-

nou téměř 600 km/hod. Ta cesta, kterou jsem v to úterý potřeboval zvládnout, by v těchto rychlostech trvala polovinu nebo dokonce čtvrtinu stávajícího času. Z Prahy do Brna za 40 minut. To už by pak málokdo váhal, čím cestovat.

Co s tím? Je na čase se začít inspirovat těmi nejlepšími a necílit na to, co zvládli Francouzi před 50 lety. Musíme mířit dál. Zaplatme francouzským, japonským a světovým inženýrům, aby nám ukázali jejich řešení. Jasně. Bude to stát hodně peněz. Ale všichni víme, že s lepší dopravní infrastrukturou roste mezinárodní byznys.

Investujme tak, abychom z toho měli něco naprosto všichni. Plynulá dálnice mezi Prahou, Brnem, Vídní není výhodná jen pro ty, kteří po ní jezdí, ale pro celou ČR. Neslibuji nereálné projekty. Ale stavby, které se dají zvládnout, které již dávno v cizině zvládli. Máme zlaté české ručičky, tak je využijme a investujme do naší budoucnosti.

Doprava mezi regiony

Investice do infrastruktury se netýkají jen dálkové železnice, ale i kvalitního propojení regionů, například Prahy a Středočeského kraje. Hlavní město funguje jako magnet pro lidi z regionů i ze Slovenska. Přicházejí sem za studiem i za prací. Vzhledem k nedostatečné bytové výstavbě a pomalým povolovacím řízením (pro fanoušky statistik dodávám, že jsme na 157. místě ze 199 sledovaných zemí a o pozice soupeříme s takovými státy jako Kamerun a Východní Timor).

Podle Institutu plánování a rozvoje přijde do Prahy během následujících 10 let 160 tisíc nových obyvatel. Více než 80 procent z nich bude přitom žít ve Středočeském kraji. A co na to realita? Hlavnímu městu chybí vnitřní i vnější okruh, navazující radiály a obchvaty existují pouze v hlavách dopravních inženýrů a „pražská železnice“ se dostává na hranici provozní kapacity.

Jak ze zahraničí vím, tak s rychlovlakem je tohle jiná pohádka. Pracujete sice v Praze, ale bydlet můžete v Ústí, Plzni, Liberci nebo klidně v Ostravě. Ceny nemovitostí jsou tam nižší, asi si užijete i více klidu, ale cestováním nestrávíte mládí...

Problémy ale nemáme jen s výstavbou infrastruktury. My máme problém s výstavbou obecně. V mnoha městech nepostavíte kvůli složitým povolovacím procesům a profesionálním odmítačům výstavby ani psí boudu. Výsledek? Ceny nemovitostí raketově rostou.

Místo komplexního řešení a zjednodušení povolovacího procesu, jehož průměrná délka nás v mezinárodním žebříčku staví na úroveň rozvojových afrických zemí, se stát rozhodl přijít se stavebním superúřadem. To znamená, že ministerstvo pro místní rozvoj najme další tisíce úředníků. Ano, opět řešíme krizi namnožením státního aparátu. Z 13 000 bude za 5 let 20 000 a za dalších pět let 30 000. To je nepřijatelné.

„Naši učitelé nesmějí být podobni sloupům u cest, jež pouze ukazují, kam jít, ale samy nejdou.“

Jan Amos Komenský

Pandemie ukázala flexibilitu i limity vzdělávacího systému. Pozitivní zprávou je osobní nasazení mnoha učitelů, ředitelů a hlavně rodičů. Ti z nastalé situace dokázali vytěžit maximum, snažili se žáky vzdělávat kvalitně i prostřednictvím obrazovky. Vymýšleli kreativní a inovativní postupy. Limitem pak byly nejasné a často protichůdné instrukce z ministerstva školství. Kaňku tomuto přístu-

pu tvoří zhruba 150 škol, jejichž ředitelé podle zprávy inspekce na distanční výuku zcela rezignovali a doufali, že pandemie rychle přejde. No, nestalo se tak.

Nepatřím mezi ty, kdo by na každém kroku kritizovali biflování a tvrdili, jak se žáci musí učením jen bavit. Žáci se musí naučit určité penzum znalostí, protože to dává základ vzdělanosti a schopnosti kriticky uvažovat. Myslet si, že lze všechno vygooglovat, by bylo tragickou chybou.

Jistě, nemá smysl trávit desítky hodin studiem pravěku, když pak není čas na soudobé dějiny a dějiny 20. století. Závažnější problém je absence předmětů zaměřených na 21. století. Naštěstí vidím záblesky naděje. Existují školy, kde žáci v rámci výuky nejenže čtou Čapkovu futuristické R. U. R., ale v rámci výuky se i učí programovat roboty.

Jsem přesvědčen, že alespoň základní pochopení programovacích jazyků bude pro budoucí uplatnění stejně klíčové jako znalost cizího jazyka. Možná si teď říkáte, že přeháním, nicméně práce se vzorci, funkcemi, pokročilým programovatelným softwarem není výsadou jen „ajtáků“, ale zasahuje i do každodenní praxe vysokoškolačů věnujících se celé řadě oborů. Jsem i pro větší důraz na výuku matematiky, která učí logicky myslet a otevírá dveře k přírodovědným oborům. Průmyslová země, jako je ČR, potřebuje své inženýry.

Věřím, že stávající generace pedagogů a studenti pedagogiky již plně rozumí dynamice nynějšího světa a vědí, jak důležitá je adaptace. Když dnešní třicátníci nastupo-

vali v polovině devadesátých let do prvních tříd, těžko mohli tušit, že řadu z nich budou živit digitální platformy, elektronický obchod a správa aplikací. Ty v té době ještě ani neexistovaly. Dokázali se přizpůsobit.

A tato generace, která se dokázala adaptovat, dnes začíná přebírat otěže ekonomiky a předávat své zkušenosti. To poselství je jasné – klíčové jsou technologie, schopnost analyzovat informace, dávat věci do souvislostí. Fanoušci dějepisu prominou, ale detailní znalost paleontologie na seznamu chybí. Neznamená to, že by některé předměty či vyučovaný obsah měly zaniknout. Potřebujeme se přizpůsobit. Školy by neměly spoléhat, že se to žáci naučí na dalším stupni vzdělávání.

Jak toho dosáhnout? Vzdát se šílené centralizace, jednotných zkoušek a nesmyslných direktiv připravovaných na ministerstvu školství. To by mělo být hlavním strategem, který však operativu nechává na krajích, a hlavně na konkrétních školách. Učitelé, pedagogové, mistři, coby každodenní praktici, vědí lépe, jak pracovat s dětmi, než byrokrat uzavřený v kanceláři ministerstva.

Také to znamená masivní investice do technologií, jako jsou 3D tiskárny, a zapojení odborníků na IT do výuky. Děti si technologie musí vyzkoušet. Zároveň bych byl rád, aby se do praktické výuky na nižších stupních škol zapojili nejen akademici, ale také profesionální praktici – pracovníci, inovátoři, výzkumníci, podnikatelé, manažeři, programátoři. Ti mají šanci nadchnout děti pro cestu směrem k technickému oboru.

Zároveň musíme zabránit sociální katastrofě, která se na nás valí. Ve vyloučených lokalitách a chudších regionech při koronaviru drasticky vzrostl počet dětí předčasně odcházejících ze vzdělání. To znamená, že tyto děti nedokončí ani základní školu. Důvody jsou různé. Jasně však je, že tito lidé budou v budoucnu obtížně uplatnitelní na trhu práce. Musíme tento nárůst zastavit, intervenovat v krizových regionech a vrátit děti do lavic. Podle PAQ Research každý takový jednotlivec přijde stát na dva až tři miliony korun. Navíc hrozí nárůst kriminality.

Rád bych, aby žáci i studenti byli motivováni k podnikání. Setkal jsem se s tím, že na některých školách funguje praxe v podobě simulovaného podnikání. Studenti zkouší obchodovat mezi sebou i mezi jednotlivými školami. Tento model bych rozšířil. Jak lépe jinak zajistit to, aby se ze studentů nestávali státní úředníci. Čím více jich půjde něco zkoušet na vlastní pěst, tím lépe pro nás všechny. Agrobaroni závislí na dotacích to neradi slyší, ale skutečnou páteří ekonomiky jsou živnostníci a malé firmy.

Učiliště není odkladiště, řemeslo je tradice

Modernizace se netýká jen středních škol. Týká se i středních odborných škol formou úzké spolupráce mezi soukromým sektorem a školami. Tento model – praxí osvědčený v Německu – se jmenuje duální vzdělávání. Zaměstnavatelé tak spolugarantují, že absolvent bude připravený vstoupit na trh práce a zapojit se do procesu. Byl bych rád, kdyby byl tento systém rozšířen i o české řemeslníky, kteří by i nepravidelně mohli učňům posky-

tovat praxi. Nepatřím k těm, kdo považují učiliště za odkladiště. Řemeslníci i praktici jsou a budou součástí ekonomického mixu. Jejich práce má a bude mít hodnotu.

Musím zmínit i tělesnou výchovu. Ať se nám to líbí, nebo ne, my i naše děti se hýbeme mnohem méně, než tomu bylo v minulosti. To přináší rizika v podobě civilizačních chorob a zároveň nás to stojí příležitosti. Tak jako musíme zeštíhlit celý státní aparát, měli bychom zeštíhlit i my.

Jak na to? V obecné rovině těžko naše děti přesvědčíme, aby trávily méně času na mobilech a počítačích, když během homeoffice a domácího vzdělávání viděly, kolik času u toho trávíme my. A covid-19 problémy s dětskou obezitou ještě znásobil. Stát se ve jménu vyššího dobra rozhodl zavřít děti doma na rekordně dlouhou dobu, která nemá v Evropě obdoby. A teď se nemá k nápravě.

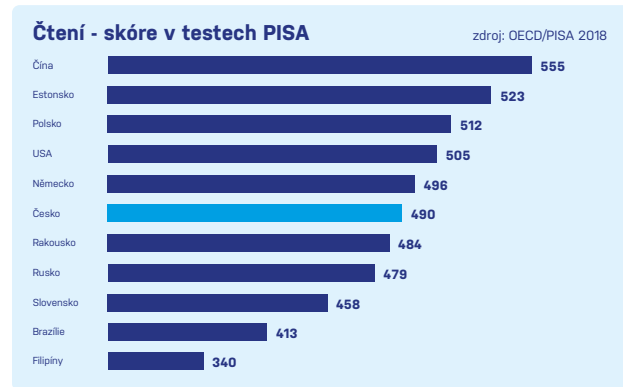
Pozitivní motivací by mohlo být navýšení hodin tělocviku ve škole. Prakticky nás to nic nebude stát. Věřím, že nám to pomůže bojovat se zdravotními výzvami, zároveň si řada školáků lépe osvojí pohybové návyky a velká část z nich se začne sportu věnovat i ve svém volném času s přáteli. Běh, cyklistika, fotbal, tenis. Těch aktivit je nepřeberné množství.

Proč to tady uvádím? Navýšení hodin tělesné výchovy nám jednak pomůže bojovat s civilizačními chorobami, obezitou dětí, jednak to povede k mentálně vyspělejší a zdravější generaci. Vliv pohybu na kardiovaskulární soustavu je nezpochybnitelný. Stejně tak je nezpochybn-

nitelný vliv pobytu na čerstvém vzduchu pro náš mozek. Ten regeneruje a lépe reaguje na nové podněty – lépe se učí. Dokonce nás o tom v 60. letech přesvědčoval i John F. Kennedy, který zavedl na střední škole v La Sierra sportovní hodiny navíc, a dětem byly prokazatelně zjišťovány lepší výsledky. Za zkoušku nic nedáme. Počítače ani mobily z našich životů skokově nezmizí. Naopak v ekonomice budou technologie hrát stále větší a větší roli. Proto potřebujeme děti naučit význam rovnováhy mezi online a offline světem. Koronavirová pandemie situaci ohledně obezity ještě zhoršila, ale řekněme si to upřímně – ani předtím to u nás nebyla žádná sláva. Pětina dětí už tehdy trpěla nadváhou či obezitou. To je globální problém, který postihuje násobně více lidí než těch, kteří trpí podvýživou. Jen náklady na boj s obezitou se v Česku pohybují okolo 40 milionů, a to nezapočítáváme náklady spojené s nerozlučnými společníky, jako je infarkt nebo cukrovka. Často tady píšu o zeštíhlení státu. Teď to myslím doslova. Jasně, žádné povinné hodiny tělocviku u dospělých nařizovat nejdou. Jsem však přesvědčen, že bychom se všichni měli zamyslet nad tím, jak se častěji a lépe hýbat. Před koronavirem jsme nad tím mávli rukou, teď vidíme, jaké nevýhody národní obezita přináší. Obzvláště v případě, že v boji s virem vláda absolutně selže.

Jako vysokoškolský pedagog znám specifika akademického prostředí. Respektuji je. Na druhou stranu dodávám, že je i zde prostor na změnu, a to zejména v oborech věnujících se výzkumu. Investice do výzkumu s vysokou přidanou hodnotou mají smysl, neboť se nám mnohonásobně vrátí a pomohou vytvořit nová pracovní místa.

Musíme zajistit dostatek prostředků pro univerzity a jejich výzkumná pracoviště, která se věnují výzkumu. Vedle toho je potřeba podpořit tuzemské univerzity a výzkumná pracoviště tak, aby se mohly ucházet o globální patenty. Instituce se mnohdy uchází pouze o národní patentovou ochranu, protože je to levnější.

Podívejte se na tento graf. Čína opět vévodí. Za ní se umísťuje několik dalších asijských zemí a mezitím skóre Evropanů klesá. Nejlepší z Evropy jsou již zmiňovaní Estonci. Země, která zavedla programování a velký důraz na technické vzdělání již od prvních tříd. Ekonomika se drasticky mění, vidíme ty proměny za posledních 25 let. Kdo měl v tu dobu mobilní telefon? Téměř nikdo. Dnes jsou telefony o velikosti větší kreditní karty rychlejší než dřívější superpočítače zabírající celé budovy. Je teď i na naší generaci rodičů, tak politiků, aby se děti začaly zajímat vedle genderových studií také o informační technologie, biotechnologie a další obory budoucnosti.

Druhý problém je mentální nastavení - jsme schopný národ, ale neumíme to prodat. Naše vysoké školy produkuje skvělé absolventy, vynikající inženýry, světové designéry. Často to však neumí prodat, proto hrají na trhu druhou ligu nebo dělají pro zahraniční firmu. Zahraniční lovci hlav jsou si toho dobře vědomi. Loví zde lidi a nápady za pár korun. Jejich nápady pak prodávají za miliardy.

To je sice pěkné, ale všechny ty nápady, výkresy a projekty si pak přivlastní jiná značka. Je na čase se chopit otěží návrhu, výroby i prodeje samotného produktu. Ve výrobě vysokou marži nezískáme. Podívejme se třeba na iPhone od Applu. Náklady na jeho výrobu jsou relativním zlomkem prodejní ceny. Pro naši situaci je ta realita asi taková – z českého zaměstnance má zaměstnavatel zisk 13 euro, z toho německého je to 42 euro. To je právě dáno tím, že Němci vlastní většinu firem a finalizují produkty. My jsme subdodavatelé. Ti z podstaty věci nemohou počítat marže v desítkách procent, ale mohou se těšit maximálně na jednotky. Z toho nezbohatneme.

*Ke klimatické neutralitě nemůžeme
jít pěšky ani potmě.*

Příští rok bez fosilních paliv! Napřesrok 100 % energie z obnovitelných zdrojů! A další rok? Uhlíková neutralita! To vše při zachování spolehlivých a cenově dostupných dodávek elektřiny a tepla. Jak se vám líbí tato energetická vize pro Česko? Mně moc, ale slibovat vám ji nebudu. Není totiž reálná. S energetikou je to jako s pandemií. Vyžaduje racionální a zodpovědný přístup, dlouhodobou koncepci, dialog napříč obory, a hlavně hledání rozum-

ných kompromisů. Líbivá jednoduchá řešení mohou mít naopak naprosto katastrofální důsledky.

Slyšeli jste někdy o elektrárně Drax? Až do nedávna to byl největší uhelný zdroj ve Velké Británii s instalovaným výkonem jako dva Temelíny. Teď vyměnil uhlí za biomasu. Na papíře evropského úředníka to vypadá jako zodpovědný krok, fakticky je to ale ekologický zločin. Spotřeba paliva je totiž tak obrovská, že Britové musí dřevní hmotu dovážet dieselovými loděmi až z USA, a v důsledku tak plundrují americké lesy. Je to podobné, jako kdyby se obyvatelé Klánovic rozhodli, že se odstříhnou od neekologických kotlů na elektřinu, zemní plyn či uhlí a začnou spalovat dřevo z klánovického lesa.

Naše země v energetice dlouhodobě těží z toho, že má mimořádně robustní soustavu. Proto tak snadno odolává incidentům v síti a skoro nikdy nemáme nedostatek výkonu. Naopak. Velmi často ještě pomáháme sousedům ze Slovenska, Rakouska nebo Německa s vykrýváním výkonových špiček. To jsou běžné večerní hodiny, kdy si téměř každá rodina pustí televizi, vaří, zapne světla a zkrátka spotřebovává více elektřiny než v noci, kdy je v síti klid.

Na druhou stranu ale ze stejného důvodu zdrojovou základnu už přes 30 let nijak významně nerozvíjíme, pomíneme-li jednu novou paroplynovou a uhelnou elektrárnu.

Nejde přitom jen o to, že v důsledku systematické devastace energetického trhu dotacemi a regulacemi se

u nás skoro nic nestaví. Jde také o to, že minimálně od roku 2015 nebyla žádná vláda schopna rozhodnout o byt' jediné palčivé otázce v oboru. A že se jich za ta léta nashromáždilo! Jak rychle skončí uhlí a čím ho nahradíme? Co nové jaderné bloky? Jak znovu a tentokrát bez tunelu nastartovat výstavbu obnovitelných zdrojů, když třeba větrníky čelí značnému odporu ze strany obcí? Jak zajistit obměnu solárních parků, které do deseti let technicky dožijí? Jak zabránit rozpadu centrálního zásobování teplem, který se vzhledem k ceně povolenky zdá být nevyhnutelný? A hlavně: kde vzít cenově dostupnou elektřinu a teplo, až se toto všechno jednoho krásného dne sejde?

Ten den se bohužel blíží. Podle analýz bude Česko už do poloviny 20. let čistým dovozcem elektřiny, a ztratí tak jediný energetický obor, v němž bylo až dosud soběstačné. Ve 30. letech začne být situace již dramatická, protože vyrábět budeme ještě méně, dovézt nebude odkud a do toho nevyhnutelně vstoupí elektromobilita a postupující elektrifikace dalších segmentů, zejména vytápění. Jistě, v ročních bilancích to ještě občas může vycházet, ale hlavně v zimním období, kdy nefouká vítr a nesvítí slunce, se celá Evropa může dostat do hodně nebezpečného deficitu. Vzpomeňme ostatně na leden 2021, kdy celkem banální nehoda na Balkáně málem odpojila zbytek Evropy. Tak moc je energetická síť propojená. Výpadek v jedné části světa může drasticky ovlivnit chod běžného života i u nás.

Pokud jde o výrobu elektřiny „z počasí“, Česko má jedny z nejhorších přírodních podmínek. Pouze 1200-1800

slunečních hodin v roce (Francouzská riviéra téměř 3000), průměrnou rychlost větru 4,5 m/s (větrné země mají dvojnásobek), pomalé řeky a kůrovcem poškozené lesy. I kdyby se nám tedy podařilo dokonale zužitkovat zelené euromiliardy právě tímto směrem, přineslo by to spíš lepší pocit než skutečné řešení energetické otázky.

Proto nám nezbyvá než odmítnout fantasmagorické požadavky bytostí, které se přilepují k silnicím, a na cestě k uhlíkové neutralitě postupovat pomalu a s rozvahou. Ano, investujme do obnovitelných zdrojů, zeleného vodíku či bateriových úložišť a rozvíjejme s maximálním úsilím inovační technologie, včetně tzv. chytrých sítí. Nezapomínejme ale na to, že se to všechno nezrodí ze dne na den a že do té doby musí naše země spolehlivě svítit a topit. Ať se nám to líbí, nebo ne, i nadále potřebujeme stabilní a dobře regulovatelné zdroje.

Rychle vypínat tradiční elektrárny, které mají technicky ještě dobrých 10-15 let před sebou, může znít pro ekologické fanatiky atraktivně, ale v situaci, kdy jsme ty nové ještě ani nezačali projektovat, jde o čirou nezodpovědnost. Určitě je třeba se zamyslet i nad tím, jak moc je racionální vyměnit české uhlí za ruský plyn, když ani tomuto fosilnímu palivu EU úplně nefandí, a může se nám tak stát, že to, co za 10 let slavně postavíme, budeme za dalších 5 let slavně bourat.

Kdybych měl být úplně konkrétní, české uhelné elektrárny a teplárny jsou na tom nyní kvůli přísným evropským limitům podobně jako žáci na hodině tělocviku, kterým učitel nastavil laťku příliš vysoko. Pokud by je

chtěl zničit, prostě by nechal skoro všechny propadnout. Pokud by je chtěl naopak kultivovat, laťku by snížil, aby to zvládli všichni kromě propadlíků. Teprve pak by ji postupně zvyšoval.

Vzhledem k nárůstu cen emisní povolenky je tak trochu zázrak, že na trhu stále fungují hráči, kteří jsou ochotni do energetických zdrojů investovat. Pravicová politika velí nedotovat je, ale zároveň jim ani neházet klacky pod nohy. A vytvořit jim takové podnikatelské prostředí, jaké jim umožní za rozumných podmínek držet naši soustavu na vlastních nohou, dokud se nám nepodaří dospět ke kýžené bezemisní energetice.

Jako ekonomovi mi to nedá a musím v této souvislosti věnovat zvláštní prostor právě systému emisních povolenek, který funguje v EU už přes 15 let. Co se původně tvářilo jako tržní nástroj na snižování emisí, to se proměnilo v typický unijní šlendrián, který vůbec neplní svůj účel, likviduje celý obor a bohatnou na něm překupníci. Vzhledem k tomu, že producenti CO₂ povolenky kupovat musí, spekulanti mají jedinečnou příležitost šroubovat ceny nahoru a spolehlivě na tom vydělávat. V důsledku však reálně hrozí, že odchod od fosilních paliv vůbec nebude plánovaný a řízený, ale zcela živelný a povede k nedostatku zdrojů i prudkému nárůstu cen energie. Ostatně už jen vzhledem k investicím, které budeme muset realizovat v rámci Green Dealu, půjdou ceny elektřiny a tepla nahoru tak jako tak.

Klima na naší planetě se mění. Nezačalo to s uvedením do provozu první uhelné elektrárny, a dokonce ani s vy-

nálezem parního stroje. Geologové dokládají, že změny klimatu probíhají miliony let a v minulosti přinesly i mnohem teplejší období, než máme teď. Na otázku, zda s tím vůbec můžeme něco udělat, neumí přesvědčivě odpovědět nikdo. Nicméně světoví lídři se rozhodli proti globálnímu oteplování bojovat a přijali proti globálnímu oteplování poměrně tvrdé a ambiciózní cíle.

V situaci, kdy se na globálních emisích podílí EU méně než 10 % a ČR méně než 1 %, je však třeba pečlivě vyhodnocovat, zda si planeta vůbec všimne toho, že pár elektráren vypneme o pět let dřív či později, a zda v dobré víře, že odvrácíme jednu katastrofu, nemíříme spolehlivě do druhé. Jak ukázaly nedávné incidenty v Berlíně či Velké Británii, blackout je stále reálnější hrozbou i pro ty nejvyspělejší západní země a na rozdíl od dlouhodobě probíhajících změn klimatu má potenciál zničit naši civilizaci již v řádu dnů. Proto je třeba hledat rozumné kompromisy, nepodléhat emočně vypjatým náladám a zároveň mít dostatek odvahy přijmout politická rozhodnutí dalece překračující jedno volební období. V sektoru energetiky nás nečeká nic lehkého, ale jsme pořád v situaci, kdy máme budoucnost ve svých rukou. Otázka zní, jak dlouho ještě.

Timmermansův plán Fit For 55? Řežeme si pod sebou větve

Strážce klimatu, Frank Timmermans, chce donutit automobilky, aby přestaly prodávat auta se spalovacími motory do roku 2035. Evropské automobilky jsou výkladní skříní evropského průmyslu. Století budovaly svou konkurenceschopnost, vyvíjely stále lepší a úspornější motory a budovaly prestiž a jméno. Teď se na ně chystá striktní regulací něco, v čem ve světovém měřítku nemůžou uspět. I když bych jim to moc přál.

Světové zásoby drahých kovů, lithium, kobalt nebo palladium obecně v Evropě nejsou. Tak jen kobaltu jsou 2/3 světových zásob v Demokratické republice Kongo. Ač název naznačuje, že je demokratická, tak opravdu není.

Politické otřesy jsou na denním pořádku a většinu dolů již má pod palcem Čína. Strategicky je tedy pro Evropu opravdu náročné hlavními komponenty pro sestavení baterií disponovat.

Občas také od zastánců elektromobility zaznívají názory, že na to jsou evropské automobilky připraveny a vizi bezemisní mobility vítají. Osobně jsem do fabrik zavítal, mluvil se zaměstnanci i vrcholným managementem a s jistotou tvrdím, že tento argument zastánců je falešný. Tedy, oni to vítají, ale stylem, že jim stát zaplatí tovarnu, vyplatí dotaci na vybavení, zaměstnance, a ještě jim k tomu sníží daňovou zátěž. Jsou schopni to vyrobit, ale jen s pomocí státu. Takto si opravdu volnotržní podmínky nepředstavuji.

Tak se i ptám, co přijde poté, až budou auta se spalovacími motory poražena? Bude to zákaz letů na krátké vzdálenosti nebo třeba omezení spotřeby elektřiny pro domácnosti? To je totiž věc, o které se zatím taktně mlčí. Energetické požadavky na posílení rozvodné sítě a kapacity elektráren budou ohromné. Jak moc? Kdyby všechna tuzemská auta přešla na bateriový pohon, potřebovali bychom výkon několika dalších jaderných reaktorů. Další Temelín jen na to, abychom mohli využívat individuální dopravu.

Aby bylo jasno, osobně nic proti malým elektromobilům či elektrokolům do města nemám. Je to šikovné řešení pro určitou skupinu lidí. Rozhodně ne ale pro všechny. Elektromobilita se tak má určitě postupně rozvíjet a rozšiřovat. Pokud ale po ní lidé natolik touží, tak určitě

uspěje i bez Timmermansových zákazů, regulací a příkazů a na druhé straně přímých i nepřímých pobídek ze strany státu.

Evropská komise nám teď narýsovala v duchu nového klimaalarmistického náboženství grandiózní socialistický experiment. My, kteří máme zkušenost s budováním socialismu a máme ještě v živé paměti plány „poručíme větru, dešti“, musíme předkládané návrhy rozhodně odmítnout. Nepovedou jinak než do nesvobody a do chudoby.

I proto je nutné nastítnit opatření, která dávají smysl, fungují a zbytečně neničí celá odvětví ekonomiky. Přírodu je nutné chránit a předat naši zem dětem v lepším stavu, než v jakém jsme ji převzali my. To je mantra každého konzervativce a já na ní nehodlám nic měnit. Žiji v Hořovicích, v kraji na dohled od nádherné brdské vrchoviny, kde se nachází unikátní vřesoviště a v Padrtských rybnících žijí chránění raci. To vše je dědictví, které musíme chránit a zachovat.

Dá se to dělat jinak?

Země, jako je ČR, musí pečlivě uvažovat o všech návrzích, které přichází z EU. Zcela realisticky rozumím Rakušanům, kteří nechtějí jádro. Asi bychom se v otázce energetického mixu stavili jinak, mít na svém území Alpy, díky nimž bychom jako Rakušané vyráběli téměř 60 % elektřiny z vodních elektráren. Tomu tak ale není a s naší geografickou polohou jsme odkázáni na jádro. Je to jediný spolehlivý, ekologický zdroj, kterým jsme

schopni pokrýt naši spotřebu. Dostavba dalších bloků v Dukovanech i Temelínu je pro nás prioritou. Alternativně můžeme spoléhat na paroplynové elektrárny, ale závislost na ruském plynu není strategická. Navíc ani paroplynové elektrárny se současné Evropské komisi nezdají být dostatečně čisté.

To by bylo k dekarbonizaci. Co ale s kvalitou půdy a země? Nevím, jestli jste si toho všimli, ale když projíždíte u našich rakouských sousedů, tak se můžete všimnout živých vesniček a malých farem, kde se starají o půdu. To stejné platí i v našich podmínkách. Malí, rodinní farmáři se o zem a krajinu, kde žijí, starají lépe než velcí agrobironi. Je to pochopitelné. Žijí tam mnohdy po generace, celá obec se zná osobně, a tak chtějí hezké prostředí, kde budou rádi žít i jejich potomci.

Věřím, že neúčinnější a nejsnazší cestou, jak takového ideálu dosáhnout, je podívat se na současné fungování dotačního systému. Jak jsem zmiňoval v předchozích kapitolách, daňové břemeno je opravdu vysoké, poté odejdou nějaké prostředky ještě do EU, tam se zaplatí další úředník, který poté rozhoduje o tom, jestli dotaci na chov krav dostane malý rodinný statek na Příbramsku, nebo někdo z koncernu, který se svou armádou právníku dosáhne téměř na vše a zjednodušeně řečeno ty malé vyluxuje. Jestli tedy má tento systém pokračovat, musí být jasně zastropován a opravdu pomáhat těm, kteří se o půdu a krajinu, ve které žijí, starají.

Všem doporučuji se podívat na to, jak vypadal Pittsburgh ve 40. letech. Prakticky nebylo vidět na krok kvůli

sazím a hustému kouři. Dnes je situace naprosto odlišná. Nepomohly ale regulace a vyšší daně, řešení přinesly lepší technologie a tržní poptávka.

I u nás je prostor pro různé obnovitelné zdroje a chytré technologie. Velké množství bytových domů má ploché střechy. Během léta to je ideální prostor, jak na nich využít umístěné solární panely. Do domů by se umístila akumulátorovna a lidé v nich žijící by tak měli nižší odběr ze sítě. Další řešení mohou být zakomponována přímo do projektu výstavby administrativních budov nebo obchodních center. Chci tím říct, že důležitější, než zaplevelit krajinu větrníky ohrožujícími ptactvo, je hledat chytrá řešení, jako jsou soláry nebo dokonalejší recyklace odpadů a jejich energetické využití. To se už mnohdy děje, teď je nutné dostat to do podvědomí lidí.

Za stát bez špeků

Pro moderní stát je synonymem byrokracie. Úřady, které kontrolují jiné úřady. Úředníci, kteří kontrolují jiné úředníky. To vše platíme z daní. Dle mého naprosto zbytečně.

Ty zbytečné státní instituce zaměstnávající mnoho úředníků je nutné po volbách zrušit. Stejně tak je nutné zrušit přebujelý systém dotací a prosekát se džunglí regulace a byrokracie. Je to neuvěřitelně nákladné a stojí nás to peníze, které se mohou využít na investice, které nám v budoucnu přinesou bohatství.

Na závěr svého manifestu vyzývám všechny ty, kterým není lhostejný osud naší země, aby pokračovali ve svých snahách zamezit dalšímu tloustnutí státu, které nemůže skončit jinak než kolapsem veřejných financí. Děkuji každému, kdo se zamyslí nad tezemi, které jsem v tomto manifestu nastínil. A nabízím otevřenou diskusi a myšlenkovou platformu každému, kdo je chce rozvíjet.

Zbavme Česko špeků a odevzdejme našim dětem bohatou a úspěšnou zemi!

www.janskopecek.cz

 Twitter: Jan_Skopecek

 Facebook: jan.skopecek.3

 Instagram: jan_skopecek

Ing. et Ing. Jan Skopeček, Ph.D. se narodil v roce 1980 ve středočeských Hořovicích. Po středoškolských studiích v Berouně absolvoval ekonomiku a management na Zemědělské fakultě Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích a poté hospodářskou politiku na Národohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické v Praze, kde dodnes působí. Je ženatý, s manželkou Lucií, rovněž ekonomkou, vychovávají syna Honzíka a dceru Terezku.

S politikou začínal na regionální a komunální úrovni. Je zastupitelem města Hořovice. Od roku 2004 do roku 2020 byl zastupitelem Středočeského kraje, rok působil jako radní pro vzdělávání a sport. V letech 2006 až 2013 byl poradcem prezidenta Václava Klause. Od roku 2017 je poslancem Parlamentu ČR, dnes působí jako místopředseda rozpočtového výboru a člen výboru pro evropské záležitosti.

Jan Skopeček je liberálním ekonomem hájícím svobodu jednotlivce a tržní ekonomiku před všeobjímajícím a vše-regulujícím státem. V hodnotových otázkách zastává konzervativní postoje.